

A.K.: Για μια στρατηγική εξόδου

Πολιτικά συμπεράσματα και προτάσεις του 12^{ου} πανελλαδικού της Αντιεξουσιαστικής Κίνησης

«Στο Σύνταγμα η Αριστερά στο σύνολό της επέλεξε το εύπεπτο λαϊκίστικο δίλημμα μνημόνιο-αντιμνημόνιο προκειμένου να έχει ρόλο αντί της αυτοθέσμησης-αυτοοργάνωσης μιας νέας κοινωνικής οργάνωσης. Το ψευτοδίλημμα αυτό πέρασε, αλλά θα το βρει μπροστά της και ίσως αποτελέσει μια ήττα μεγαλύτερη από όσο μπορεί να φανταστεί ο οποιοσδήποτε.»

(Μετεκλογικό κείμενο ΑΚ Μάιος 2012)

Ο μύθος της διαπραγμάτευσης και το ελληνικό κράτος

Σήμερα, 4 μήνες μετά τις εκλογές του Γενάρη έχουμε τη δυνατότητα να αξιολογήσουμε πιο νηφάλια και με μεγαλύτερη ενδελέχεια το νέο κυβερνητικό παράδειγμα, αλλά και συνολικότερα το πολιτικό σκηνικό. Αυτό που για μας ήταν προφανές από την αρχή, πλέον γίνεται πασίδηλο, ότι δηλαδή δεν υπάρχει δυνατότητα διαχείρισης της πολιτικής και οικονομικής κρίσης προς όφελος της κοινωνίας. Όλες οι διαχειριστικές επιλογές, δηλαδή αυτές που εντάσσονται στο πλαίσιο της αναρρίχησης στην εξουσία και διαχείρισης της κρατικής μηχανής, ανεξαρτήτως προθέσεων, είναι καταδικασμένες στην αποτυχία. Πολιτικά είναι ανίκανες να παραγάγουν ένα διαφορετικό φαντασιακό από το ΤΙΝΑ της θάτσερ, καθώς αφενός αναλίσκονται στον οικονομισμό, αφετέρου διατηρούν και αναπαράγουν τις κυρίαρχες οικονομικές και πολιτικές θεσμίσεις, που έχουν χρεοκοπήσει εδώ και χρόνια. Στην πράξη το ελληνικό κράτος, εν τη γενέσει του αποτελεί, ένα οικονομικά θνησιγενές και εξαρτημένο παράδειγμα περιφερειακού καπιταλισμού, καταδικασμένο σε ένα κύκλο κρίσεων και τεχνητών επανακάμψεων. Η Ελλάδα ξεκίνησε από την ίδρυσής της, ως κράτος, με διαδικασία

πτώχευσης. Η πρώτη επίσημη πράξη του νεοσύστατου κράτους το 1827 ήταν η δήλωση αδυναμίας πληρωμής. Συνολικά η Ελλάδα χρεοκόπησε τέσσερις φορές και βρέθηκε υπό καθεστώς πτώχευσης πάνω από 50 χρόνια σε όλη την ιστορική της διαδρομή.

Η δεύτερη επίσημη χρεοκοπία έγινε το 1843, και τότε επιβλήθηκε ο πρώτος δημοσιονομικός έλεγχος στην Ελλάδα με τραγικές συνέπειες για την οικονομία της και την κοινωνική της συνοχή. Η Τρίτη επίσημη χρεοκοπία δηλώθηκε και έμεινε γνωστή με το «δυστυχώς επτωχεύσαμεν» του Χ. Τρικούπη το 1893. Υπήρξαν και τότε ξένοι δανειστές οι οποίοι το 1898, μετά τον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, επέβαλλαν Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο, και δέσμευσαν τους βασικούς πόρους του ελληνικού δημοσίου. Ο Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος διατηρήθηκε για πολλά χρόνια και το 1932 η Ελλάδα οδηγήθηκε για τέταρτη φορά σε χρεοκοπία. Από τη δίνη της χρεοκοπίας δεν ξέφυγε ποτέ το ελληνικό κράτος και έμελλε το 2010 να προσφύγει ξανά στο χρηματο-πιστωτικό έλεγχο και το ΔΝΤ.

Ακόμη λοιπόν κι αν ο Συριζα είχε σχέδιο και δεν ακολουθούσε την καταστροφική απ' ότι φαίνεται λογική βλέποντας και κάνοντας (υποχωρήσεις), αυτό θα ήταν καταδικασμένο να αποτύχει πολιτικά ως διαχειριστικό, αλλά και στην πράξη, σε ένα κράτος τοξικοεξαρτημένο από την ίδρυσή του. Η οποιαδήποτε ελπίδα στην επαναφορά της περιόδου της οικονομικής ευμάρειας, μέσα από το δρόμο της διαχείρισης, δεν βρίσκει πια κανένα έρεισμα στην πραγματικότητα. Οι συμβιβασμοί που θα αναγκαστεί να κάνει η νέα κυβέρνηση, όχι μόνο θα βαθύνουν την οικονομική καθυστόταξη της κοινωνίας και των εργαζομένων στα αφεντικά και στις πολιτικο-οικονομικές ελίτ, αλλά θα ενισχύσουν και το ιδεολόγημα του ΤΙΝΑ, σε μία συγκυρία που η κινηματική έξαρση που γνωρίσαμε την περίοδο 2006–2012 φαντάζει αιώνες μακριά.

Αριστερός Κυβερνητισμός

Ωστόσο, σε σύγκριση με την προηγούμενη συνθήκη διακυβέρνησης η επιφανειακή αξιοπρέπεια και η εντιμότητα που εκπέμπει η νέα κυβέρνηση στη διαδικασία των διαπραγματεύσεων αλλά και στη

συνολικότερη εκφορά λόγου, έχει καταφέρει να εκμαιεύσει μία καινούργια συναίνεση. Μία συναίνεση που συγκροτείται πάνω στα εθνικά μυθεύματα και τον αντιγερμανισμό, διαμορφώνοντας παράλληλα μία ισχυρή κοινωνική δυναμική ικανή να προστατεύει το Σύριζα ενάντια στους επικριτές του στο δημόσιο λόγο. Ο σύριζα δηλαδή έχει κατασκευάσει συνθήκη πολιτικής ηγεμονίας. Το πόσο εύθραυστη η συμπαγής θα είναι αυτή η συνθήκη είναι κάτι που δεν μπορούμε να πούμε με σιγουριά είναι ωστόσο νωπές οι μνήμες της σχεδόν αστραπιαίας αποκαθήλωσης του ΠΑΣΟΚ και του Γιωργάκη, του πρώτου θύματος της μη δυνατότητας διαχείρισης της ελληνικής οικονομίας (στη συγκεκριμένη περίπτωση βέβαια απουσίαζε και η πολιτική βούληση, αφού το ΠΑΣΟΚ λειτούργησε ως υπάλληλος των πιστωτών).

Παράλληλα, όσον αφορά την κοινωνική πολιτική και τα δικαιώματα, όσο ο Σύριζα ήταν στην αντιπολίτευση άνοιγε την ατζέντα του προς τα κινήματα. Η ραγδαία όμως άνοδός του προς την εξουσία, τον έφερε σε σύντομο πολιτικό χρόνο αντιμέτωπο με τον κυβερνητισμό τον οποίο φαίνεται να επιλέγει όλο και πιο έντονα. Αυτό είχε ως συνέπεια όχι μόνο να δημιουργήσει συγκρούσεις στο εσωτερικό του, αλλά και να μετατοπίσει την ατζέντα του από την κοινωνική πολιτική στην καταφυγή στο φαντασιακό της εθνικής συγκρότησης. Η συνεργασία με τους ANEL επισφράγισε αυτή τη μετατόπιση διαψεύδοντας τις αναφορές στη δήθεν «ταξική ψήφο». Αυτό που έχει καταφέρει μέχρι στιγμής ο σύριζα να κάνει μ' επιτυχία, ήταν να ικανοποιήσει με ευκολία την περιορισμένη ατζέντα (σε σχέση με το συνολικότερο ζήτημα των φυλακών, συνθήκες, αποσυμφόρηση, σωφρονιστικός κώδικας, αυστηροποίηση των ποινών), που του τέθηκε από τους πολιτικούς κρατούμενους. Χαρακτηριστικό είναι ότι κατάφερε να άρει το άσυλο και να εκκενώσει την κατάληψη της πρυτανείας με ελάχιστο έως μηδαμινό πολιτικό κόστος. Με βάση τη μέχρι τώρα εμπειρία αντιπαράθεσης κινήματων και Σύριζα, είναι οφθαλμοφανές ότι όσο η ατζέντα τους παραμένει κλειστοφοβική, περιορισμένη, άτολμη και συντεχνιακή (παρόλο που οι συνθήκες ανοίγουν χώρο και προοπτική), ο δρόμος της ηγεμονίας για το σύριζα θα είναι εύκολος. Κατά τ' άλλα ο

φασισμός συνεχίζει να καιροφυλαχτεί κατά της κοινωνίας, με νεκρούς μετανάστες να ξεβράζονται στα νησιά, δεκάδες ανήλικους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, το φράχτη του Έβρου να αποτελεί το προπύργιο του αποκλεισμού, τις συνθήκες στις φυλακές τριτοκοσμικές, την δικαστική εξόντωση αγωνιστών.

Μία ακόμη διαπίστωση που μπορούμε να κάνουμε συνεχίζοντας, είναι η για άλλη μια φορά έλλειψη δυνατότητας αλλά και πολιτικής βούλησης, για να σταματήσουν οι καταστροφικές πολιτικές της ανάπτυξης. Οι οικονομικές αποζημιώσεις για να σταματήσουν άμεσα επενδύσεις, όπως τα χρυσωρυχεία στη Χαλκιδική, η ιδιωτικοποίηση του λιμανιού του Πειραιά, η ανάπλαση του Ελληνικού κ.α. είναι τεράστιες και αν συνυπολογίσουμε την πλήρη ιδεολογική και πολιτική σύμπνοια της κυβέρνησης με το πρόταγμα της ανάπτυξης, είτε κρατικής είτε ιδιωτικής, είμαστε πλέον σίγουροι ότι το πεδίο του κοινωνικού ανταγωνισμού στα ζητήματα αυτά δεν θα το κλείσει καμία κυβέρνηση προς όφελος των πολιτών.

Ένα ακόμη στοιχείο της νέας πολιτικής συγκυρίας είναι πως η απονομιμοποίηση του πολιτικού συστήματος έτσι όπως την παρατηρούσαμε από το 2008 κι έπειτα με την κρίση της εκπροσώπησης και του κοινοβουλευτισμού, σήμερα έχει διολισθήσει και αυτή μπροστά στη χοάνη του οικονομισμού. Η διατηρούμενη κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, ως τεχνική διακυβέρνησης με ΠνΠ, η επαναλειτουργία της ΕΡΤ με όρους κρατικο-υποταγμένου μαγαζιού, παραμένοντας ανώνυμη εταιρεία και εν γένει ο συνολικότερος αποκλεισμός της κοινωνίας από το πολιτικό, φαίνεται να επικαλύπτεται από τη φενάκη της ελπίδας σε μια θετική έκβαση των διαπραγματεύσεων στα σαλόνια της Ευρώπης. Στην παρούσα φάση η ανάθεση έχει ξανά το πάνω χέρι στη διαρκή αναμέτρηση με το αυτεξούσιο.

Συμπερασματικά

Με αφορμή αυτές τις διαπιστώσεις, μπορούμε να σκιαγραφήσουμε σε πρώτη φάση τους τομείς στους οποίους υπάρχει δυνατότητα παρέμβασης κι διάχυσης τους λόγου μας, με διατύπωση

εναλλακτικών θέσεων και προτάσεων έξω από τη λογική της διαχείρισης και του συμβιβασμού και πέρα από φετιχισμούς και ονειρώξεις ολιστικών ανακατατάξεων.

Πρώτον, στο οικονομικό πεδίο όσον αφορά τις προτάσεις που ακούγονται από το εσωτερικό του συριζα, το ΚΚ, τον αριστερισμό και τώρα τελευταία από κομμάτια την αναρχίας για έξοδο από την Ευρωπαϊκή ένωση και τη διαγραφή του χρέους, αντιλαμβανόμαστε το πολιτικό σκεπτικό με το οποίο διατυπώνονται, αλλά στην παρούσα φάση κινούνται στα όρια του παραληρήματος. Αυτό διότι επικεντρώνονται στην αφηρημένη άρνηση, σε ακαθόριστο πλαίσιο (επαναστατικό-διαχειριστικό), εμμένουν στον οικονομισμό, διολισθαίνουν προς έναν ρομαντικό εθνικισμό και το σημαντικότερο αποφεύγουν ή αποτυγχάνουν να αποτυπώσουν και να διατυπώσουν ένα συγκροτημένο πρόταγμα εξόδου από τον καπιταλισμό ως εναλλακτική. Ταυτισμένες μάλιστα στη συλλογική συνείδηση με μία ξεπερασμένη, έχουν ως αποτέλεσμα τη συρρίκνωση της κοινωνικής τους απεύθυνσης.

Ως αντιεξουσιαστές, αυτό που προέχει δεν είναι να δηλώσουμε την αντίθεση μας στην ΕΕ, αλλά να σηκώσουμε το βάρος της ευθύνης προκειμένου να μπει σε τροχιά το παράδειγμα της κοινωνικής κι αλληλέγγυας οικονομίας, βγάζοντας προς τα έξω και υλοποιώντας πρώτα στους χώρους μας τις θέσεις μας για τις κολεκτίβες και την αυτοδιαχείριση. Επίσης σε δεύτερο επίπεδο, να επιδιώξουμε να αναδείξουμε δομές και νοήματα που δεν θα θέτουν το χρήμα και την αξία ως κυρίαρχη σημασία, αλλά το στοιχείο της κοινότητας. Η περιορισμένη επιτυχία ή αποτυχία μας σε αυτόν τον τομέα δίνει το περιθώριο στα διαχειριστικά οικονομίστικα διλήμματα να κυριαρχούν στο δημόσιο διάλογο, σε συνδυασμό με την απουσία μας από αυτόν. Όσον αφορά το δημόσιο χρέος είναι προφανές πως αποτελεί μία συνθήκη καθυπόταξης της κοινωνίας, που λειτουργεί ως πρόσχημα για την επιβολή πολιτικών που εδώ και χρόνια ευαγγελίζονταν οι εγχώριες και διεθνείς πολιτικό-οικονομικές ελίτ. Είναι δεδομένο πως δεν οφείλουμε τίποτα σε κανέναν τραπεζίτη ως κοινωνία, : ωστόσο η διαγραφή του χρέους επειδή αποκτά χαρακτηριστικά βάσης και

εποικοδομήματος για τον ριζικό κοινωνικό μετασχηματισμό θα ήταν καταστροφικό αν εντάσσαμε στο πολιτικό μας πρόταγμα μια τόσο κοντόθωρη στρατηγική που αποπνέει περίεργες συμμαχίες παρόμοιες με αυτές που εκδηλώθηκαν με το δίπολο μνημόνιο –αντιμνημόνιο. Προέχει λοιπόν, να εστιάσουμε και να προτάσουμε την οικοδόμηση των συνθηκών για έναν συνολικό κοινωνικό μετασχηματισμό (όπως περιγράφονται συνοπτικά παραπάνω και στη συνέχεια), παρεπόμενο αποτέλεσμα του οποίου θα είναι και η πλήρης απαγκίστρωση από το δημόσιο χρέος.

Δεύτερον, πρέπει να πάρουμε θέση ενάντια στη νέα εθνική ενότητα που συγκροτείται με βάση τον αντιγερμανισμό και την αριστερή νοηματοδότηση της φιλοπατρίας, που δεν μπορεί παρά να αναπαράγει ρατσιστικά μοτίβα. Οι όποιες επιτυχίες του παρελθόντος ενάντια στους εθνικούς μύθους και τον αντι-ιμπεριαλισμό κινδυνεύουν να συνθλίβουν από ένα παρόν που τα επικαλείται από πολιτικό και υπαρξιακό έλλειμμα. Συγκεκριμένα πρέπει να πάρουμε επιτέλους θέση απέναντι στο σουρεαλιστικό αίτημα που τείνει να γίνει καθολικό σχετικά με τη διεκδίκηση των γερμανικών αποζημιώσεων. Ενός επιχειρήματος που σε σαθρότητα έχει διαστάσεις τύπου «να πάρουμε πίσω την πόλη» και αποτελεί πλέον κύριο συστατικό του λόγου των κυβερνώντων.

Τρίτον, στο επίπεδο των κοινωνικών δικαιωμάτων κι ελευθεριών, που συνεχώς περιστέλλονται σε συνθήκες σύγχρονου ολοκληρωτισμού, οφείλουμε να θέσουμε προτεραιότητες, όχι για λόγους σημασίας, αλλά για λόγους τακτικής. Το πρόσφατο φιάσκο της απεργίας πείνας των πολιτικών κρατουμένων, υποδεικνύει το αδιέξοδο στο να επιχειρούμε να επιβάλουμε την αντίστοιχη ατζέντα του Σύριζα μία ώρα αρχύτερα, μία ατζέντα μάλιστα που δε χαίρει ιδιαίτερης κοινωνικής νομιμοποίησης, αφού οι ψηφοφόροι του συριζα, είχαν και έχουν την προσοχή τους στραμμένη στην οικονομία. Η τακτική προσέγγιση που απ' ότι φαίνεται μπορεί να φέρει κάποια αποτελέσματα, είναι η επικέντρωση σε ζητήματα που ξεπερνούν όχι μόνο την κοινωνική ατζέντα του Συριζα, αλλά συνολικά η κινηματική ενασχόληση με αυτά θέτει υπό αμφισβήτηση την ίδια την κρατική μηχανή, έτσι

όπως συγκροτείται σήμερα.

Τέταρτον, στον τομέα των ιδιωτικοποιήσεων/επενδύσεων, , δε θα ήταν δυσανάλογο να πούμε πως υπάρχει προοπτική να αναδείξουμε μέσα από την αντίσταση ένα ριζικά διαφορετικό μοντέλο κοινωνικής διαχείρισης των κοινών, που να αντιπαρατίθεται στο κυρίαρχο φαντασιακό της ανάπτυξης. Ένα φαντασιακό το οποίο εσωκλείεται και στις προτάσεις της αριστεράς περί κρατικοποίησης και εργατικού ελέγχου. Αναφορικά λοιπόν με ζητήματα και αγώνες όπως η ΕΡΤ, το νερό, η ενέργεια, οι Σκουριές, περνώντας από την αντίσταση στην αντιπρόταση, εμείς πρέπει να ξεφύγουμε από το δίπολο κρατικού/ιδιωτικού, να προτάσσουμε τον κοινωνικό έλεγχο, στα πλαίσια της από-ανάπτυξης και της απομεγέθυνσης.

Τέλος, θεωρούμε πως είναι ξανά καιρός να βάλουμε μπροστά το πολιτειακό ζήτημα, να ανοίξουμε ξανά τον ευρύτερο κοινωνικό διάλογο για την άμεση δημοκρατία. Απέναντι στην νέα παράταση που έχει πάρει η ανάθεση έναντι στο αυτεξούσιο, πρέπει να ξαναβγάλουμε την πολιτική από το κοινοβούλιο και να την επαναφέρουμε στις πλατείες, τις γειτονιές, στους ελεύθερους κοινωνικούς χώρους.

Ο πολιτικός χρόνος δεν είναι συμπυκνωμένος μόνο για την κυβέρνηση αλλά και για τα κινήματα. Δεν υπάρχουν περιθώρια ούτε για απογοητεύσεις, αλλά ούτε και για εξιδανικεύσεις. Οφείλουμε να χαράξουμε αντιεξουσιαστικό πολιτικό σχέδιο εξόδου, αλλιώς θα παραμείνουμε ή παρατηρητές του κοινωνικού ανταγωνισμού ή θιασώτες μιας ετεροκαθοριζόμενης πολιτικής πρακτικής δηλαδή θεατές των εξελίξεων.

Αντειξουσιαστική Κίνηση

ak2003.gr